

Kiadóhivatal:

Báter-nyomda, Kaszinó-bazár
épület.Az előfizetési pénzek és hírde-
tések ide küldendők.

Hirdetések

legutányosabb számítással,
díjszabás szerint.

Megjelenik minden szombaton.

KÖZÉRDEK

TOLNAVÁRMEGYE TÁRSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS KÖZGAZDASÁGI ERDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

AZ ORSZAGOS M. KIR. SELYEMTNYÉSZTÉSI FELÜGYELŐSÉG HIVATALOS LAPJA.

Felelős szerkesztő:

BODNÁR ISTVÁN.

Belmunkatársak:

JANOSITS KÁROLY. KOVÁCH ALADÁR.

Kiadja Báter János nyomdája.

Egyes szám ára 20 fillér.

Szerkesztőség:

Bezerédy István-utca 5. szám.

Ide küldendők a lapot ér-
deklő összes közlemények.

Előfizetés:

egész évre 10 kor., félévre 5 kor.,
negyedévre 2 kor. 50 fill.

Néptanítóknak,

ha az előfizetést egész évre előre
beküldik, 5 kor.

A tisztviselők lakáspénze.

Magyarországot ügyvédek, tisztviselők országának csufolják s rámondhatjuk, hogy joggal. Sok a tisztviselő, akit az állam tart el, de azért hogy a tisztviselőknek valami jó soruk lenne, ezzel sem ők nem dicsekedhetnek, de még csak a rosszakarat sem foghatja reájuk. Mint egyébben, fizetés tekintetében is előtünk jár a külföld, de Ausztria tisztviselői is — minden czélzás nélkül legyen mondva — megelőznek egy — lőfejjel. A mi után mi áhitozunk, ott már élvezi a beamter nép s a mikor mi odáig jutunk, ők már ismét előre rukkolnak egy pár száz korona többlet fizetéssel.

Mi mint mindenben, úgy itt is fél munkát csinálunk. A helyett, hogy jó, tisztességes fizetést adva kiaknáznánk a tisztviselőknek ez esetben feltétlenül megkívánható szorgalmát, inkább a megélhetés gondjaival lenyitgató apró állásokat szeretünk kreálni. Fél fizetés mellett pedig csak félemlerre számíthatunk. Tessék megnézni például a miniszteriumok kisebb tisztviselőit, akad-e ugyszólván közöttük csak egy is, aki, ha családos, — más mellékfoglalkozás után is ne kényszerülne látni? Pedig ha tisztességes megélhetést biztosítanánk, több helyen

bátran apaszthatnánk a tisztviselők számát. S mi mindennek a következménye? Az, hogy lekicsinylésként ne legyen mondva, a tisztviselők nagyobb részét bizonyos szociális izü elégedetlenség tölti el s a mit még jobban fokoz az a körülmény, hogy nálunk a fizetésrendezés sohasem egyöntetűen, arányosan az egész vonalon, de ötletszerűen, vagyis akként történik, hogy kinek — Krisztus a barátja s melyik miniszteri tárczának ki a gazdája.

Többször rendeztük már a tisztviselők fizetését s az, a 10 — 15 év előtti fizetéshez mérten éppen megduplázódott. De tessék csak megkérdezni a tisztviselőt, boldogabb lett-e ezáltal, van-e több hus az asztalon s nem csak a mézszáros urak aranyláncza hizott vastagabbá, s nem kopottabb-e a ruhája s foltosabb-e még a cipője? Ha a megélhetést olcsóbbá nem tudjuk tenni, hasztalan minden erőlködés a fizetés fokozással, a pénz csak üti a markunkat, de volt — nincs. Mert ma a tisztviselő, szükösen beosztott fizetésével valóságos szabad prédája mindenkinek, aki csak valami eladásával foglalkozik. Vajjon mit ért a pár évvel ezelőtt keresztültvitt részleges fizetésrendezés? Nem lett-e kettős ára mindennek, de legkivált az élelmi cikkeknek? Drágább lett a napszám,

a hus, a cipő, a ruhaszövet, ki fizeti azt meg? első sorban nem a tisztviselő? Hát a lakbér? Erről kérem ne is igen beszéljünk. A multkori fizetésrendezésnek legalább 20—25 százalékat a még magasabba srófoltt házbérek vitték el. Tudunk ma, olyan esetet is, hogy van háztulajdonos, aki böles előrelátással már régebben szerződésileg kikötötte magának, hogy ha időközben házbéremelés történik, ő is felesapja a lakás árát...

Félünk, hogy a Wekerle miniszterelnök ur által most tervbe vett lakbéremelésből egyesekre jutó koronáknak is ilyes forma sorsuk lesz. Mindegy, azért keresztül kell vinni a lakbérrendezést, még pedig gyorsan, mert a tisztviselőknek csakugyan nehéz a helyzetük s különösen a lakbér az, amely legjobban szorít.

Mert vajjon van-e az országban olyan hely, a hol a tisztviselő rá ne fizetne lakbérére, ha t. i. rangjához illő lakást akar tartani. Legfeljebb egy pár protekziós város az, amely összeköttetéseinél fogva magasabb lakbérosztályba soroltatott.

Csak nemrég mutattuk ki e helyen, hogy Szekszárd e tekintetben is a mostoha gyerek sorsára jutott. Speciális drágasági viszonyait soha tekintetbe nem vették.

TÁRCZA.

Igaz Csiki Ambrus.

(Hír a falunkból).

Igaz Csiki Ambrus nem soká vihetle,
Utolsó nagy pörét, ez is elvesztelte.
Most a sirjában is azt fogja sajnálni,
Hogy a hatal ellen nem bírt apellálni,
Igaz Csiki Ambrus.

Egész életében igazabb volt másnál,
Mégsem siratta más a fiskálisánál.
Feleségét, fiát régen kitagadta,
S amieskéje maradt, a templomra hagyta
Igaz Csiki Ambrus...

El is prédikálta szépen a pap érte,
Négy harang két napig lóbálódzott érte...
Hanem a jó Istent ahogy én ösmérem:
— Egész bizonyosan a poklokra méggen
Igaz Csiki Ambrus!

SZABOLCSKA MIHÁLY.

Uvertür.

Irtá: Szabó Aurél.

— És ha azok után, amiket elmondotam, ha nem is szerelmet, amit félig ismeretlenül nem is remélhetek, de rokonszenvet és vonzalmat érez irántam, akkor tudom, hogy szeretni is akar és tud. Nem hallgattam el semmit, mert becsületes embernek tartom magamat. Várom őszinte válaszát Márta.

Márta pedig két tágra nyílt szemét, mely reatapadt a férfi szuggesztív előadása közben annak napbarnított arczára, lesütötte. Szép, beszédes két szem volt az, élénk és mély tüzi. Okosság és gazdag lélek sugárzott ki belőlük. És a pár pillanatnyi esend úgy tünt fel közöttük, mint megannyi lomhán muló évszázad, amint lassan vonsozolja kimerült, fáradt esztendőktől barázdált testét.

— Amit kedden magának mondtam, hogy szeretem, azt most is érzem. Szeretem a társaságát, az elmésségeit, tetszik is nekem. De azt hiszem, mindez csak külsőség. Köszönöm, hogy mindezt elmondotta nekem, László, ez férfias dolog volt és ezt megbecsülöm. Tulajdonképen mit is mondott? Szeretett két asszonyt. Az egyik már nincsen, de a másik az él, a társaságunkban él. Erről a viszonyról én is tudtam, mert sokat beszéltek róla. És maga számot vetett magával, mert belátta, hogy ennek az életnek nincsen célja így tovább.

Mi, leányok, nagyon ferde helyzetben vagyunk a mai társas viszonyok közt. Jóravaló leány, aki férjhez akar menni, nem flirtölhet s az a korlátlan, megrészegető szabadság, amit minden második társaságbeli asszony megenged magának, a mi helyzetünket csak súlyosabbá és elviselhetlenebbé teszi.

— A leányoknak is van egy erős, egy hatalmas fölnyűk a flirtölő asszonyok fölött, az üde tisztaságuk. Biztosabb fegyver a kaczeráságnál.

— Látja, én nem itélem el a férfiakat, a teremtés urait, gyengeségeikért. Gyenge urai maguk a teremtésnek és hamar behó-

dolnak egy-egy Circeének. Odisszeusz tiz évig kívánczozott haza a hitveshez, aki hűségesen meggyászolta és a ravasz görög hány-szor megfedkezett arról, aki hűséggel várta minden alkonyon. A leányok általában gyűlölik az asszonyok e típusát, mint az ő sorsuk megrontóit. Én meg úgy tekintem ezt az egészet, mint az emberiség egy betegségét. Nem irigylem tiltott örömeiket, de nem fáj a szenvedésük sem, ami az örömet rendesen nyomon követi.

— Igen Márta, nem is a lelkünk gondolkodik bennünk, a teremtés gyenge uraiban mint mondotta, de a vér és ennek a gondolatai csak a szerelem földiségének körében mozognak. Minden flirtnek burkolt vagy bevallott végezeljával tisztában vannak az asszonyok. Egy asszony szerelme lehet igaz és forró, de sohasem teljes, valami mindig fog hiányzani belőle.

— Nekem nincsen jogom szemrehányást tenni magának multjárt. Csak úgy élt, mint a társaságban ma élni és érvényesülni szokás. De engedjen meg egy kérdést. Nem tart attól, hogy a társadalomnak ez a betegsége egyszer a mi ajtónk előtt is lesbe áll? Sohasem gondolt arra, hogy Márta is nő és ha asszony lesz, ő is csak a társaságban akar élni, ami tudja igen jól, hogy milyen veszedelmeket rejt, hisz maga is átküzdötte magát ezen a viharokon, mint győzedelmes tengerész?

— De gondoltam erre Márta.

— És mit gondolt.

— Azt, hogy a mi házasságunkat okosan rendezzük be. Először is mi szeretjük egymást. És...

— És?

Senki sem csudálhatja tehát, hogy végtére az ugynevezett önfentartási ösztön itt is megmozgatja a hivatalnoki kart s együttes erővel minden áron a cselekvés térére lépnek.

Pár év óta vajudik már itt a magasabb lakbérosztályb asoroltatás kérdése. De biz az megrekedt valamelyik íróasztalon, míg most többek felkérésére *Simon-tsi's* Elemér alisp. vette kezébe az ügyet.

Igy már lehet némi reményünk a tisztviselőknél, hogy a dologból lesz is valami. Ismerjük az ő vas akaratát, szívós kitarását. A mit megfog, erősen tartja s nem ejti ki kezéből.

Már eddig is történt valami. Egyelőre e hó 19-én volt egy népes értekezlet; s elkészült a felirat. Eddigéle bizony alig lehetett érdeklődőt fogni a tisztviselőknél saját ügyük iránt is. Egy-két ember jött össze s még csak a feliratozásig sem juthattak el.

De már most legalább a feliraton tartanak.

Értékes, szép munka ez, férfias minden sorában s a mi fő, az utolsó betűig igaz. Lehetetlen, hogy ott, a hol kell, hatása ne legyen.

Alább egész terjedelmében közöljük az alapos, gondos, mindenre kiterjedő feliratot, az értekezlet lefolyásáról is beszámolunk lapunk más helyén, itt még csak sikert kívánunk a tisztviselői kar megkezdett akciójához. Az ő ügyük ugyanis nem parciális érdek, de — édes mindnyájunkké. Jól fizetett, megelégedett tisztviselőket vihetik csak ezt az országot a fejlődés, boldogulás útjára.

A tisztviselői értekezlet által elfogadott felirat ez:

*Nagyméltóságú Miniszterelnök
Pénzügyminiszter ur!
Kegyelmes Urunk!*

Szakadatlan megnyilatkozásaiból bőven ismeretes Nagyméltóságod előtt az az önvédelmi harc, melyre a drágasági viszonyok

— A házasságban szerintem a legfőbb kívánnivaló: az egyetértés. Megismerjük egymás lelkét, jellemvonásait és főleg hibáit és lehetőleg elkerüljük azt, hogy terhére legyünk egymásnak. Sokféle férj típust ismertem, akit nem tudok menteni. Az egyik ráül a felesége szoknyájára és állandóan azt harsogja a fülébe: magának boldognak kell lenni. Az asszony azután megunja a tömegboldogságot és szabad levegő után fuldoklik. A másik intelligens asszonynak az ura hétköznapi szürke lélek, aki mindennap megeszik két sóskifit és rá megiszik két pohár sört, boldog, ha pontosan lefizetheti adóját és a lelke nem tud emelkedni, lehuzza üressége a föld szintjére. Az asszony repülne, de minduntalan leszállani kénytelen a magasból. Van akiből az indulat durvaságot vált ki és ezzel halálosan megsebzti az asszony gyöngéd és érzékeny lelkét. Akad olyan is, aki elhanyagolja családi köteleit és szórakozások után futkároz. Ezek az asszonyok alkalmas médiumok a flirtre, főleg ha van bennük temperamentum és van alkalom.

— Ezekből azt látom, hogy éles szeme van és sok mindent meglátott.

— Az élet jó iskola annak, aki nyitott szemmel járja annak utait. De a szerelem egymagában nem elég egy boldog házasság megalapozásához. Ahhoz szükséges a barátság is. Az, hogy férj és feleség jó pajtások tudjanak lenni. A barátság elviselhetővé teszi az élet terheit, annak szemüvegén át hibáink kisebbek lesznek és jó tulajdonaink megnövekednek. A barátság a közös, rokon lelki vonások harmóniájából fakad és e nélkül férfi és nő lehetnek órákra, negyedórákra

nyomasztó sulya, a társadalomnak létérdekeiben megátadott, s az érdekezésség alapján kialakult különféle osztályait kényszeríti.

De míg a létért folytatott ezen küzdelemben a cél mindenik osztálynál ugyanaz, t. i. az önfentartás feltételeinek biztosítása, addig nagyon is különböző a védekezés eszközei tekintetében az a felszerelés, mellyel e harcban egy-egy osztály részt vehet.

Mert szemben azzal, hogy pl. a munkásosztálynak módjában van akár az által, hogy a társadalmat a munka nagyobb értékének elismerésére kényszeríti, akár az által, hogy a munka teljesítést mennyiségileg és minőségileg fokozza, létfenntartásához nagyobb jövedelmet biztosítani; vagy hogy a termelő osztályok a termelő tőke intenzívebb kihasználása útján ellensúlyozhatják a kedvezőtlen viszonyok hatását; avagy hogy a közvetítő kereskedelem a bármint változó viszonyokhoz idomulni képes egyéni élelmesség és szorgalom segítségével javíthatja helyzetét, ami azután áll a szabadpályák ágazataira is: a közalkalmazásban levők társadalmi osztályának egyetlen fegyvere, az illetékes tényezők előtt való őszinte feltárása, orvoslást sürgető bajainak, a panaszra okot szolgáltatató állapotok megszüntetése iránti kérelem.

Ez teszi kötelességünké, hogy az alábbi tiszteletteljes kérelemmel forduljunk Nagyméltóságodhoz.

Nagyméltóságod bölcs kezdeményezésére legközelebb országsszerte új rendezést nyer a lakbérosztályok kérdése, s meg lesz szüntetve igen sok sérelem, mely eddig e tekintetben fennállott.

Bizonyára örömmel és reménykedve várják ez irányban a teendő intézkedést sok helyen, de több joggal — merjük állítani — sehol, mint Szekszárdon, mert alig hisszük, hogy valahol nagyobb sérelem lenne orvoslandó, mint amekkora itt orvoslásra vár. A lakbérviszonyok alakulására nem épen az gyakorol kizárólagos befolyást, valjon egy város mekkora, de befolyást gyakorolnak azok a helyi körülmények, amelyek e tekintetben egyik, vagy másik helyen uralkodnak. Igy bár Szekszárd csak 15000 lakosú város, lakbérviszonyai rosszabbak, mint a 40—50000 lakossal bíró városoké. Szekszárd várost ugyanis három oldalról szőlőhegyek övezik; e területek ára oly magas, hogy a város terjeszkedését lehetetlenné teszi. A mely irányban viszont az építkezés lehetséges volna, a közalapítványi uradalom tulajdonát képező földek területnek el, melyek el nem idegenít-

boldogok, de azért mégis távol élnek egymástól. Ha egyik rajong a művészetekért, a másik fantáziáját pedig csak a vajas süllő és a gyengére sült kappan izgattja, az egyik szárnyaszegetten fog sóhajtozni az egész életen keresztül. Az élet művészete az, hogy annak artistikus tartalmát is élvezzük és ne zárkózzunk el a négy fal közé, amit családi szentélynek nevezünk. E szentélyt időnkint meglátogatni szent kötelesség, de mindig a templomot bujni, Márta, azt hiszem, egyhangúvá válik; mert a lélek és a test más után is megszomjazik. Nagyjában így gondolok a házasságról.

A nagy tekete szemek hirtelen nedves fényben csillogtak, mikor a férfi megfogta a leány kezét. Engedte, hogy megcsókolja.

— Jól van László. És mivel biztosít engem, hogy minden így fog bekövetkezni.

— Szeretem.

— Mondta ezt már eleget ugy-e?

— Nem tagadom. De ha én egy megtisztult, új élet küszöbén valakinek azt mondom, hogy szeretem, ez a kijelentés az egész új életre szól, amelyre társul hívom. Nem szeretőnek, de szerelmes hitvesnek, édes pajtásnak, aki be fogja tölteni azt az űrt, amit érzek, illetve ki fogja szorítani onnét, amit netalán ott felejtettem volna. Igen Márta, ha ezek után hozzám tudná kapcsolni sorsát, ha akarna jó pajtásom, szerető feleségem lenni, akkor . . .

— Tudok és akarok László.

tethetvén, városfejlesztés szempontjából még leküzdhetlenebb akadályt képeznek.

Ennek következtében a bérházak száma oly csekély, hogy még a „lakás“ névre nem is méltatható, egészségtelen férhelyekből is alig jut a tisztviselőknél. De épen, mivel bérlakás alig van, kénytelen a tisztviselő nemcsak a létező rossz lakásokat saját és családja egészségének feláldozásával elfoglalni, de a bérlakásokra utaltak nagy száma által támasztott verseny következtében hihetetlenül is fizetni.

A helyzet tehát Szekszárdon az, hogy a lakásszükség a képzelhető legnagyobb, a lakások minőség tekintetében nemesak a kor, de az egészség legprimitívebb követelményein is alul maradnak, a lakberek pedig ennek dacára oly magasak, hogy ha csak a tisztviselő saját és családja egészségének elemi követelményeiről le nem mond, kénytelen fizetésének jelentékeny részét elégtelen lakbérének pótlására fordítani.

A szekszárdi lakbérviszonyok ezen tarthatatlansága kényszerítette az államkincstárt arra, hogy a kir. törvényszék elnökének, a kir. ügyésznek, a fogházfelügyelőnek magánlakását biztosítandó, külön kételemetes házat építtessen. E miatt vált szükségessé, hogy a szekszárdi Ferencz közkörház az igazgató főorvos magánlakását házvétele útján biztosítsa. Ezért kellett a vármegye és Szekszárd város áldozatkészségéből létrejött itteni állami főgimnázium épületében az igazgató részére magánlakást előállítani, ezért a kir. pénzügyigazgatóság hivatali helyiségeit egy hosszú időre szólv szerződés által, külön e célra szolgáló építkezés útján biztosítani, ezért kénytelen a város jelentékeny nehézségek dacára, a kincstár pedig nem csekély anyagi áldozatok árán a posta- és távirahivatal, ugy nemkülönben a csendőrlaktanya helyiségeinek költséges építkezés útján való előteremtésére vállalkozni. Szekszárd mint vármegyei székhely, székhelye a kir. törvényszéknek, a kir. ügyésznek, a kir. pénzügyigazgatóságának, a kir. tanfelügyelőnek, az országos selyemtenyészési felügyelőségnek, a csendőrszárny-parancsnokságnak, a kir. államépítészeti hivatalnak, a központi állampénztárnak, a közalapítványi uradalom főfelügyelőségének, a m. kir. államvasutak osztálymérnökségének, a központi járási főszolgabírónak, a kir. járásbírósnak, a szőlészeti és borászati felügyelőségnek, a nagy személyzeti posta és távirahivatalnak, a m. kir. pénzügyőrségnek, a kir. közjegyzőnek; van egy országos hírű muzeuma, állami főgimnáziuma, egy polgári fiúiskolája, egy polgári leányiskolája, hatalmas közkörháza s több népiskolája, a megfelelő számú tanítói, tanári, tisztvi, segéd-, kezelő- és szolgaszemélyzettel; tekintélyes számú ügyvédi és orvosi kara, 3 pénzügyi, erős kereskedő osztálya. Csak természetes, hogy amikor az általános fejlődés követelményeihez képest a közalkalmazásban levők száma folyton szaporodott, a lakások száma pedig alig számba vehető külömbéggel a régi maradt, a lakás és lakbérviszonyok Szekszárdon mind tarthatatlanabbá váltak.

Szekszárd az 1905. évben várossá alakult. A város polgárainak emez elhatározása az ipar, a kereskedelem haladásáról és ezzel a vagyonos és értelmi osztály szaporodásáról, térhódításáról tesz bizonyosságot, a mely körülmény azonban maga után vonta az ingatlanok és az ingatlanok hasznosításának emelkedését, mely utóbbi élénken domborodik ki a házbéreknel, amint hogy a várossá fejlődés mozzanata tekintélyesen emelte az 1906. évtől kezdve, főként a házber és házosztályadó után kivetett városi terheket is.

Ezen állításunk igazolására bátrak vagyunk a m. kir. pénzügyigazgatóság helyiségbérlésénél jelentkező változást felemlíteni.

A szekszárdi m. kir. pénzügyigazgatóság a szükséges hivatali helyiségekért 1905. évi október hó elsejéig, régi szerződések alapján 6160 kor. évi bért fizetett; azóta 9500 koronát, tehát több mint 50% emelkedés észlelhető.

Az A) alatt csatolt hiteles házadó-bevallási kimutatás szerint:

a 2 szobás lakás átlagos bérösszege	351 kor.
a 3 " " " " " "	515 " "
a 4 " " " " " "	684 " "
az 5 " " " " " "	794 " "

tehát ezen átlagos, helyes alapot nem képezhető számítás szerint is a kétszobás lakások bérlésére jogosítottak kivételével a többi fizetési osztályba tartozóknak jóval kisebb a lakbérük, mint a mennyit fizetniük kell, ha apró, alacsony, sötét és leggyakrabban nedves szobácskákat bérelnek is, mint a mint a város *b)* alatt csatolt bizonyítványából is kitűnik: Szekszárd városában a katonai lakbérosztályoknak megfelelő bérhelyiség a szükséges mellékhelyiségekkel *nincs* és így a tisztviselők, hogy 2-3 rendes szobára való butorukat elhelyezhessék, a szobák tulajdonképpen szükséges számánál többet kénytelenek bérelni és így a kezeink közt levő kimutatók tanúsága szerint évenként közel 16000 koronát lakbéreikre reáfizetni, hogy félig-meddig megfelelő lakáshoz jussanak.

Mint hogy pedig a tisztviselők nagy része kedvezőtlen anyagi helyzete miatt nagyobb lakást bérelni vagy nagy költséggel házat építeni nem képes és mert a *c)* alatt csatolt államépítészeti hivatali bizonyítvány szerint egyesek magán-bérlőházakat nem építhetnek, sőt közhivatalok részére is csak nagyon kivételes esetben, mivel az építés a város fentebb megvilágított földrajzi fekvésénél, anyag hiányánál fogva és a drága munkabérek miatt felette költséges, a tisztviselők, a maguk és családjuk életét egészségtelen, nedves, szűk lakásokban kénytelenek tengetni. E helyen előadott indokaink támogatására bátrak vagyunk a m. kir. posta- és táviróhivatal hosszú idő óta huzódó lakáskérdését külön is felemlíteni. Ezen hivatal részére a kereskedelmi miniszterium többszöri sürgetése dacára, sem a város, sem pénzügyintézetek vagy egyesek nem hajlandók megfelelő helyiséget építeni, vagy ha igen, oly magas évi bérösszeg ellenében, a mennyit a kereskedelmi miniszterium megközelítőleg sem hajlandó fizetni. Ugyanezen eset áll fenn a m. kir. csendőrség részére szükséges laktanya ügyben is.

Az A) alatti kimutatások átlagos árai sem képezhetik világos alapját a lakbérösszegek megállapításának és nem nyújtanak világos képet a helyzet megítélésére, mert mint a *b)* alatti városi bizonyítványból kitűnik, az egyes bérösszegeket a háztulajdonosok nem a katonai lakbérosztályozásban körülírt lakások és mellékhelyiségek után szedik, hanem évtizedekkel előbb változó vagy tömés fallal épített süppedt parasztházak apró, rosszul szellőztethető, nedves helyiségei után, a melyek az életszükségletek sorában első helyen álló lakás leg-
elemibb feltételeivel sem rendelkeznek.

A városi tanácsnak a *b)* alatti tisztelettel csatolt bizonyítványából kitűnik, hogy a lakhatóbb, de a katonai lakbérosztályoknak még mindig meg nem felelő helyiségek bére

2 szobás lakás után	520 kor.
3 " " " "	780 " "
4 " " " "	1040 " "
5 " " " "	1300 " "

Mindezek után legyen szabad Nagyméltóságod figyelmét meg arra kikeríteni, hogy nem is terjeszkedve túl vármegyénk határain, mily szembeötlőleg tünteti fel lakbér-
osztályozásunk sérelmes voltát azon körülmény, hogy a földrajzi fekvés kedvezőbb volta, a munkabérek olcsóbbasága, a könnyebb vasúti szállítás és így az olcsóbb építkezés dacára Ódombóvár alig 4300 lakossal, Újdombóvár pedig pusztai mivolta dacára is a 61970/907. számú kereskedelmi miniszteri rendelet szerint a vasutasok részére alkotott lakbérosztályban egy osztállyal előbbre van, mint a mi kétségtelenül sokkal drágább városunk, amely 15000 lakosával megyei székhely és az összes állami igazgatásnak központja és sokkal nagyobb lakosságú városoknál is élénkebb szellemi életet élő kulturális gócpont.

Nagyméltóságú Miniszterelnök Pénzügy miniszter ur!

Távol áll tőlünk Nagyméltóságodnak a lakbérosztályok rendezése érdekében foga-

natba vett áldásos munkáját igazolatlan és jogosulatlan túlkövetelésekkel nehezíteni.

De helyrehozhatatlan hibát és megbocsáthatatlan mulasztást követnénk el 3-400 tisztviselő-család sürgős orvoslást igénylő súlyos helyzetével szemben, ha páratlanul álló mostoha helyzetünket Nagyméltóságod kegyes figyelmébe nem ajánlanánk, s lakbérviszonyaink tekintetében fennálló tarthatatlan állapotaink gyökeres orvoslását nem kérelmeznénk.

Engedje meg azért Nagyméltóságod, hogy szomorú, de a valóságnak megfelelő indokaink alapján a tisztviselői kar iránt mindenkor tanusított kegyes jóindulatába vetett bizalommal, tisztelettel kérhessük, hogy Szekszárd városára nézve a lakbérilletményeket a Budapesten élvezett lakbérek 80%-ban megállapítani kegyeskedjék.

A helyi viszonyok figyelembe vételével megejtett számításaink szerint ugyanis ez lenne a lakbéremelésnek az a mértéke, mely míg egyfelől az állásuknál fogva állandóan Szekszárdhoz kötött tisztviselőknek lehetővé tenné azt, hogy a lakbérük lekötésével hosszabb lejáratu kölcsön műveletek útján szerény, de egészséges lakásokat építhessenek, az átmenetileg itt tartózkodók részére azt az előnyt biztosítaná, hogy nem kellene az általános drágaság következtében amugy is elégtelen fizetésük bizonyos hányadát lakbérletre lekötöni, végeredményében pedig a tisztviselők ez irányú fizetési képességének fokozása útján, közvetve a lakásviszonyok általános javítására is közrehatna.

A legmélyebb tisztelettel újból is kérjük azért Nagyméltóságodat, hogy a lakbérek rendezése alkalmával, imént előterjesztett kérelmünket nagybecsű figyelmére méltatni és teljesíteni kegyeskedjék.

A Szekszárdon székelő összes közhivatalok és közintézmények tisztviselői és hivatalnokai által megtartott nagyértekezlet megbízásából:

Szekszárdon, 1908. évi május hó 19-én

Simontsits Elemér,

Tolna vármegye alispánja.

VÁROSI ÉLET.

A városház átalakítása.

Szekszárdnak r. t. várossá való átalakítása alkalmával a megszorított tisztviselői létszámot csak úgy tudták elhelyezni, hogy valami kis átalakítással nagyobb helyiségeket ketté osztottak. Így is azonban az ügyészek, orvosok, mérnökök, számvevőnek nem jutott helyiség, úgy, hogy ezek hivatalos dolgait otthon kénytelenek végezni, a hivatalos iratokat ide-oda hordani; irattárnak pedig se hire, se hamva. De azoknak a tisztviselőknél is, akiknek hely jutott a városházán, az elhelyezésük nem irigylésre méltó. Kényelmetlen szűk és ennél fogva egészségtelen helyiségekbe vannak beleszorítva.

Belátta ennek a helyzetnek a tarthatatlanságát a város képviselőtestülete, ennek a kérdésnek megoldására, illetve alkalmas megoldási mód keresésére még 1907 évi július hó 6-án tartott közgyűlésén Tóth Károly, Fejős Károly, Kamarás Béla, Török Béla, Stann István és dr. Kramolin Gyula képviselőkől bizottságot küldött ki.

A bizottság kétszer is ülésezett és javaslatára a képviselőtestület folyó évi március hó 28-án tartott ülésében elhatározta a városházának a plébánia felől emelendő szárny-épülettel való kibővítését, a meglévő helyiségeknek czélszerűbb beosztását és az erre vonatkozó terv elkészítésével a város polgármesterét bízta meg.

Dr. Szentkirályi Mihály polgármester a bizottság javaslata szerint a terv és költségvetés elkészítésével Dicity László szekszárdi építész bízta meg, aki ennek a megbízásnak derekasan megfelelt és a tervet és költségvetést városunk polgármesteréhez már benyújtotta.

A terv szerint a meglévő helyiségek a közfalak ledöntése és részben áthelyezése által megnagyobbították, a hiányzó helyiségek pedig az udvaron emelendő emeletes szárny-épületben helyeztetnek el.

A földszinten a kaputól jobbra lesz a rendőrség, a kapu bejáratától balra pedig az összes adókezelés, az anyakönyvvezető (előszobával) és az irattár. Az emeleten a közgyűlési teremtől északra egy tanácsülési terem, a főjegyző és az iroda, a közgyűlési teremtől balra a polgármester (2 szoba és előszoba) és az új szárnyépületben a számvevő, közgyám, jogügyi és gazdasági tanácsnok, ügyész, orvos és mérnök helyisége. A szobák nagy részben két ablakosak, elég tágasak és a fejlettebb városi igényeknek is megfelelők. Az építési költség összesen 47578 K 02 fillér.

A városi képviselőtestület valószínűleg a legközelebbi közgyűlésen fog az építés kérdésével foglalkozni s bizonyára módot fog találni arra, hogy az elodáztatatlan, a városi közigazgatás érdekében sürgősen szükséges építési munkát még a folyó évben keresztül vitessék.

Városi közgyűlés. Szekszárd r. t. város képviselőtestülete folyó hó 21-én dr. Szentkirályi Mihály polgármester elnöke alatt tartotta tavaszi rendes közgyűlését, melynek lefolyásáról a következőkben számolunk be. 1. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére Schneider János és Bekes Mihály képviselők kérték fel. — 2. A város 1907. évi számadását 226758.41 K bevétellel, 208436.55 K kiadással, 18321.86 K pénztári maradvánnyal, 47285.17 K cselekvő és 290824.26 K szenvedő hátralékkal, — 3. a szegényalap 1907. évi számadását 6108.78 K bevétellel, 3544.40 K kiadással, 2564.38 K pénztári és 49159.97 K cselekvő hátralékkal, — 4. a báró Augusz-árvaház 1907. évi számadását 172705.63 K bevétellel, 5770.19 K kiadással és 166935.44 K pénztári maradvánnyal, — 5. a Ferdinánd Adámné-alap m. évi számadását 351.60 K bevétellel, ugyanennyi kiadással és 10046.40 K cselekvő hátralékkal, — 6. a tüzi pénztár 1907. évi számadását 3813.31 K bevétellel, 959 K kiadással, 2854.31 K pénztári maradvánnyal és 2046.76 K cselekvő hátralékkal, — 7. a sédszabályozási pénztár számadását 9850.99 K bevétellel, 4474.81 K kiadással, 5376.18 K pénztári maradvánnyal és 354.01 K cselekvő hátralékkal, — 8. a községi közmunkáról szóló 1907. évi számadást 4705.58 K bevétellel, 274.40 K kiadással és 4431.18 K pénztári maradvánnyal, — 9. a régi fogyasztási adó múlt évi számadását 465.61 K bevétellel és ugyanennyi kiadással, — 10. a dunaerdei öt kut számadását 2271.50 K bevétellel, 1758.96 K kiadással és 412.54 K maradvánnyal, — 11. a fillokszeri alap számadását 15453.92 K bevétellel és ugyanennyi kiadással elfogadták és Konstanzer László pénztárosnak és Nikitits Imre ellenőr-jegyzőnek a felmentvényt megadták. — 12. A városi gyámpénztár megvizsgálásáról szóló jelentést, mely szerint a gyámpénztárban 15587.95 K készpénzben, 646880.55 K érték-papírban, 97449.12 K adólevelekben és 27.90 K drágaságokban feltaláltott, tudomásul vették. — 13. A villamos telep városi kezelésbe vételét dr. Pirnitzer Béla, Kamarás Béla, Steiner József, Török Béla, Szabó János és Tóth Károly felszólalása után elvileg elhatározták és a telep gépeinek és hálózatának megvizsgálására a kereskedelemügyi minisztertől szakértő kiküldését kérték. — 14. Az aszfaltozási munkálatok végzésére a Magyar Aszfalt Részvénytársasággal a szerződést ugyanolyan feltételekkel, mint az 1901. évi aszfaltozást végezték, Föglein Ferencz, Kramolin Gyula, dr. Hangel Ignác, Föglein János, dr. Leopold Kornél, Szabó János, Kamarás Béla, Örfly Lajos és Schneider János hozzászólása után megkötötték. Az aszfalt-burkolattal ellátandó utcák nivójának felülvizsgálására a polgármester elnöke alatt Kamarás Béla, Fejős Károly, Tóth Károly, dr. Kramolin Gyula, Stann István és Szabó János tagokból álló bizottság küldetett ki. — 15. Elhatározták,

hogy az 1909. évben közmunkát nem vetnek ki, mert a múlt évi pénztári maradvány a szükségletet fedezi. — 16. A gőzfürdőnek ártézi vízzel való ellátását *Föglein Ferencz, Szabó János, Tóth Károly és Leopold Kor* nél felszólalása után egy évre megengedték, az évi díjat 500 koronában állapították meg és azt a várakozásukat fejezték ki, hogy a fürdőtulajdonos a díjakat leszállítja. — 17. A Tolnamegyei Takaré- és Hitelbanknál igazgatótanács tagként működő dr. *Szentkirályi Mihály* polgármester és a Szegzárdi Népbanknál választmányi tagként működő *Nikitits Imre* jegyzővel szemben az összetérhetőséget kimondották. — 18. Az Augusztárvaházba *Stier István* és *Handinger Ilona* teljesen árva gyermekeket vettek fel. — 19. A r. k. óvodát és menhelyet fenntartó egyesületnek *Schneider János* és a polgármester felszólalása után a f. évre 400 K segélyt megszavaztak. — 20. *Hauk* Antalnak beruházások megtérítése iránti kérelme tárgyában *Leopold Sándor* és *Örffy Lajos* hozzászólása után dr. *Török Ottó* t. ügyész elnöklete alatt *Molnár József* és *Nagy György* képviselőtestületi tagokat küldték ki. — 21. *Hauk* Antal volt bérllőnek óvadék kiadása iránti kérvényét a fent kiküldött bizottságnak adták ki. — 22. *Helli Lajos* és társainak épületek átvétele iránti kérvényét ugyanazon bizottságnak kiadták. — 23. A felső utcai menedékház bérleti szerződését jóváhagyták. — 24. A tanítói javadalom jegyzőkönyvek felvételéhez a város nevében való közreműködésre *Krammer Jánost* küldték ki. — 25. *Ausch* Jakabnak 55 K 36 fillér fölően befizetett községi adót visszautalványoztak. — 26. *Fischer* Jakabné illetőségét megtagadták, *Antal* Irmát szekszárdi illetőségűnek elismerték. — 27. *Fekete János, Éber Márton, Antal György, Csötönyi József, Kocza Jánosné, Hegedüs István, Keplinger Géza, Csapó Jánosné és Volf* Henrik fogyasztási adóját részben leírták és helyesbítették, *Taussig József, Hauszknacht Mihályné, Mehrwerth Lajos* és *Csóry Ferencz* kérvényét elutasították.

KÖZSÉGI ÜGYEK.

Viszonválasz

Tekintetes **Purt Adolf fője yzó urnak,**
mint a Központi Járási Jegyzői-Egyesület
Elnökének

Bátán,

a „Közérdek“ folyó évi 20-ik számában közzétett
válaszára.

Kedves Kartárs Ur!

Igen becses válaszára érdemlegesen nyilatkoznom nem lehet és nem szabad, különben a következetlenség hibájába, vádjába esem. Én ugyanis Kedves Kartárs Urhoz intézett nyílt levelemben azt a kérelmet adtam elő, hogy eltérő nézeteinket, véleményeinket ne hozzuk nyilvánosságra.

Amidőn tehát kijelentem azt, hogy Kedves Kartárs Ur fentjelzett válaszára s általában állásfoglalására az érdemleges nyilatkozatot egyleti uton fogja megkapni, teszem ezt azért, mert a kongresszusi kérdést a mi kizárólagos benső ügyünknek tartom, melyhez a nyilvánosságnak semmi köze és ha Kedves Kartárs Urnak hírlapilag közzétett évi jelentése olyan értelemben jutott volna nyilvánosságra, mint mostani válasza, (mely álláspontomat következtetései útján is sokban igazolja), ha abban az évi jelentésben a kongresszus a „tüntetésszerű“, „reklámszerű“ stb. jelzőkkel ellátva nem lett volna: az én nyílt levelem napvilágot sem látott volna, mert hát éppen ezek a hírlapi polemiák (melyek komolyságuk dacára sokaknak kárörvendő mulatságnak szolgálnak) adják meg a kongresszusnak reklámszerűségét.

Tevelen, 1908. évi május hó 18-án.

Őszinte tisztelő és szerető kartársa:

Diczendy Pál,
jegyző.

HIREK.

— **Szekszárd képviselője a vízügyi bizottságban.** A „Magyar Állam“ kivételével, amely a tényállást a valóságnak megfelelőleg hozta, az összes fővárosi lapok azt a hírt közölték, hogy a vízügyi bizottság a vízi beruházási törvényjavaslat előadójává *Szabó Károly* országgyűlési képviselőt választotta meg. A mi tudomásunk szerint *Szabó Károly* a vízügyi bizottság jegyzője s nem előadója, mert már előzőleg abban állapodott meg a bizottság, hogy előadót mindég ad hoc választ. Így a vízi beruházások előadója *Röck István* szegedi képviselő lett, ő ugyanis egyúttal mérnök is, így egészen természetes, ha ennek a fontos ügynek előadására teljes szakemberre esett a választás. A félreértés egyébként onnan eredhetett, mert *Szabó Károly* országgyűlési képviselőnek ugyanakkor a rudolfsgnadi ármentesítő társulat előadójává választották meg. Így igaz, hogy képviselőnk mégis csak helyet foglal az előadói székben, de azért mégis helyreigazítottuk a tévedést, mert tudjuk, hogy ő idegen tollakkal nem szeret ékeskedni. Különben, értesülésünk, szerint mint bizottsági tag, ugy magában a bizottságban, mint esetleg a képviselőházban is fel fog szólni Szekszárd érdekében a Siónak közvetlenül a város alá vezetése érdekében.

— **Ünnepi szónok.** *Zichy Gyula* gróf pécsi megyéspüspök megbízásából folyó évi június 29-én Péter és Pál apostolok ünnepén, a pécsi székesegyház bucsunapján, ott *Vilkovits Ferencz* szakcsi plébános fogja az ünnepi szent beszédet tartani.

— **Postafogalmazói vizsga.** *Máthás* Ferencz postafogalmazó gyakornok a postafogalmazói szakvizsgát f. hó 21-én Budapesten jeles sikerrel letette.

— **Helyreigazítás.** Lapunk múlt számában hírt adtunk *Inkey Pál* bárónak, *Sztankovitsky Ágnes* urhölgygel kötendő házasságáról s az esküvő napjával tévesen június hó 29-ét közöltük. Ezt a sajtóhibát ezennel helyreigazítjuk. Az esküvő ugyanis nem 29-én, hanem 9-én lesz. A polgári összeadást *Simontsits Elemér* alispán végzi.

— **Értekezlet a tisztviselők lakbéré ügyében.** *Simontsits Elemér* alispán f. hó 19-én délután 5 órára a szekszárdi tisztviselőket értekezletre hívta össze a tisztviselők lakbéré ügyében kifejtendő mozgalom megbeszélése végett. A vármegyeház nagytermét meglehetősen megtöltötték az érdeklődők. *Simontsits Elemér* alispán üdvözlőlvén a szép számmal megjelenteket, előadta, hogy sok oldalról jövő megkeresések tett eleget, amikor a tisztviselők mai értekezletét összehívta. Bejelenté, hogy az egyes hivatalfőnökök útján beszerezte a szükséges adatokat s azokat *Schneider* Jánossal, az értekezlet múlt években megválasztott jegyzőjével együtt egy felirati tervezetbe csoportosította. Ezután felolvasta a lapunk más helyén olvasható, szép, tartalmas memorandumot, amelyet az értekezlet, az alispánt életve, egyhangu helyesléssel fogadott el. *Simontsits Elemér* alispán indítványára elhatározták, hogy a memorandumot az értekezlet nevében felterjesztik a pénzügyminiszterhez, de ezenkívül az egyes hivataloknak is megküldik, hogy a főnökök hasonló felterjesztéseket tegyenek szakminiszterekhez. Egy-egy példány megküldésével felkérlik *Apponyi Géza* gróf főispánt és *Szabó Károlyt*, a szekszárdi kerület képviselőjét is a legmesszebb menő támogatásra. Az értekezlet szép remények között, az alispán életetésével oszlott szét.

— **Felvétel a pécsi papnevelő intézetbe.** A pécsi papnevelő intézet igazgatósága közölni teszi, hogy a pécsi szeminarium növendékei közé felvétetni kívánó tanulók felvételi vizsgálatát ez évben július 1-ső napján fog megtartani. Azon gimnáziumi tanulók, kik a IV., V., VI., VII. osztályt jó sikerrel elvégezték, vagy az érettségi vizsgálatot sikeresen letették és a küsszeminariumba, illetve a VIII. osztályból a hittudományi tanfolyamra felvétetni akarnak, keresztlevelel és iskolai bizonyítvánnyal ellátva, június 30-án, lehetőleg a délelőtti órákban, a

szemináriumi viczerektornál jelentkezzenek, ahol a további teendők felől értesítést nyernek. A felvételi vizsgálat idejére a vidéki folyamodók a papnevelő intézetben ingyenes, teljes ellátást nyerhetnek, ha szándékukat néhány nappal előbb az intézeti viczerektornál bejelentik.

— **Áthelyezett honvédtisztek.** *Bajó István* honvédfőhadnagyot Kaposvárról Munkácsra, *Háry Ede* hadnagyot pedig Eperjesről Iglóra helyezték át.

— **Kinevezések.** A király *Rihmer* Aladárt, a pécsi ítélőtáblánál alkalmazott bírósági jegyzőt, a tamási kir. járásbírószághoz albiróvá nevezte ki.

A pénzügyminiszter vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök, *Lenthy Mihály* volt kocsolai jegyző, pellérdi lakost, állami végrehajtóvá, a pécsi m. kir. pénzügyigazgatóságához ideiglenes minőségben kinevezte.

— **Tisztújítások.** A Szekszárd r. t. városnál betöltendő mérnöki és számvevői állásoknak választás útján való betöltése céljából *Simontsits Elemér* alispán, a tisztújítások határnapjával folyó hó 23-ának, délutáni 3 óráját tűzte ki. A mérnöki állásra *Szabó János* h. városi mérnök, a számvevői állásra *Belasits Győző, Dorn Zsigmond, Jagicza Vincze, Keplinger Géza* és *Lednitzky Mihály* pályáztak.

— **Értesítés.** A szekszárdi ág. hitv. evang. tanulóifjúságnak konfirmációi ünnepe az uri szent vacsora kiosztásával egybekötve folyó hó 28-ik napján, vagyis áldozóesztőtökön, délelőtt 10 órakor, a főgimnázium disztermében fog megtartani. Ez alkalomra úgy a t. szülőket, mint a t. közönséget tisztelettel meghívja: *Reichert Gyula* ág. hitv. ev. hitoktató.

— **Aszfaltozás.** Szekszárd r. t. város polgármestere hirdetményvel felhívta azokat a háztulajdonosokat, kik a folyó évben aszfalt járdát óhajtanak létesíttetni, hogy ezt a szándékukat az utczabeli háztulajdonosokkal egyesülten, a városi mérnöknel 8 nap alatt jelentsék be.

— **Házvétel.** A szekszárdi ref. olvasókör megvásárolta özv. *Leimetzler* Lajosné Mérey-utcai házat 12 ezer koronáért.

— **Érdemkereszt átadás.** Megirtuk annak idején, hogy O Felsége *Schweitzer* Márton Tével község volt bíróját, a koronás ezüst érdemkeresztrel tüntette ki. Az érdemes polgárnak a kitüntetés, a főispán megbízásából, a völgyeségi járás főszolgabírája, *Szentiványi Miklós* adta át, a közügyekért buzgalkodott volt bíró érdemeit méltató szép beszéd kíséretében, a folyó hó 17-én megtartott képviselőtestületi közgyűlésen.

— **Szemle a baja-bátaszéki hidnál.** *Ludvigh Gyula*, a m. kir. államvasutak elnökgazdátja az elmúlt héten Bajára érkezett *Tolnay* Lajos miniszteri tanácsos kíséretében, hogy megtekintse a baja-bátaszéki vasutépítés és a hidépítés munkálatait. Az elnökgazdát az építkezést a bajai oldalon megtekinthette, de a tuloldalalon nem, mert az egész árterület víz alatt áll. *Ludvigh* és kísérete tiszteletére 25 teretkes disztribúció volt. A hid munkálatai igen szépen előrehaladtak már.

— **Esküvő.** *Strasser* Ármin tolnai kereskedő, e hó 19-én vezeti oltár elé *Pakson* *Griesz* Francziskát.

Tóth Pál nyomdai gépmester, ma délután fél 5 órakor tartja esküvőjét a szekszárdi ev. ref. templomban *Kaszás* Rózsikával.

— **Hatályba lépett szabályrendeletek.** Szekszárd r. t. városnak a kéményseprési iparról, a fogadó, vendéglő, kávéház és kávéház iparokról, a názaló kereskedésnek eltiltásáról és a csendháborítás eltiltásáról szóló szabályrendeletei folyó hó 22-én léptek életbe.

— **Körorvosi állás Kurdon.** A gyulai körorvos elhalálása folytán a kör új beosztást nyer. Szakály és Regöly községek kikapcsolattak a régi körből s külön kört képeznek. E két község helyébe Mucsi és Csibrák vétetik fel s Gyulajjal, Kurddal szintén külön kört fog képezni Kurd központtal. A kurdi képviselőtestület folyó hó 17-én tartott gyűlésén örömmel fogadta el e tervet.

— **Iskolalátogatás.** Az ev. egyházmegye megbízottjai mostanában látogatják sorra a vármegyei ev. népiskolákat. E hó 17-én a bonyhádi ev. népiskolát tekintették meg, a mely iskolának vezetői, névszerint *Becht Sarolta, Wikkert Lajos, Molnár Lajos, Kiss Sándor*, háromezren fölül gyereket tanítottak meg nemcsak az írás, olvasás és számolás elemi tudására, hanem az ugyszólván egytől egyig német ajku tanulókat bevezették szépséges magyar nyelvünk ismeretébe is, úgy, hogy a jelenlévő több tagu uri hallgatóságnak könyv gyülemleit a szemébe, amint ott előtte tiszt, hibátlan kiejtéssel, zengzotes magyar nyelven minden, fölvetett kérdésre megfelelt az egyszerű polgár gyerek. Adj, óh Isten, magyarok hatalmas Istene, sok ilyen kitünő képzettségű néptanítót e hazának s rövid idő alatt élni fog az egységes magyar nemzet s vége szakad a sok haszontalan közjogi szófecsérlésnek, mert — „nyelvében él a nemzet“.

— **Hírek a főgimnáziumból.** A szekszárdi állami főgimnáziumban az érettségi írásbeli vizsgálatokat hétfőtől kezdve szerdáig tartották meg. Érettségi vizsgát 27-en tesznek, de még a szóbeli vizsgák határnapja meghatározva nincs s azt sem tudják, hogy a miniszter kit küld ki a vizsgákra elnökül. — A főgimnázium felnőtt növendékei mult esütörtökön a tanári kar több tagjának vezetésével kirándulást tettek Kalocsára, ahol megnézték a jeles gimnáziumot, csillagvizsgálót, a város más nevezetességeit. Délben az érsek fényes ebédet adott a tanárok, diákság részére. Ugyanekkor az itthon maradt növendékek a Sötét-völgybe rándultak ki majálisra. — A főgimnázium nagyban készül a június 21-iki zászlószentelési ünnepélyre, mely ritka fényes és nagyszabású lesz.

— **A magyarosítási alap.** A vármegye magyarosító alapja ez idő szerint 127.900 korona, amelyből még e hóban 5000 korona kerül a magyarosító tanítók és a magyar nyelvben előhaladást tett tanulók között kiosztásra.

— **Halálozás.** *Bekker Sándor* paksi lakos, legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tag, f. hó 9-én elhunyt.

Kenesei Vilmos bikácsi jegyzőt és nejét, sulyos csapás érte. Öt éves Pistika fiuk f. hó 19-én elhunyt. A halálesetről a bánatos szülők a következő gyászjelentést adták ki: *Kenesei Vilmos* és neje *Leslyán Sarolta* mint szülők, úgy *Kenesei Jancsika* és *Sárika* mint testvér, valamint az összes rokonság nevében is fájdalomtelt szívvel tudatják, hogy szeretett és felejthetetlen gyermekük, illetve testvérük *Kenesei Pistika*, folyó hó 19-én, délután 2 órakor, életének 5-ik évében, hosszas szenvedés után az Urban csendesen elhunyt. A drága halott földi maradványai folyó hó 21-én délelőtt 10 órakor fognak az ág. hitv. ev. egyház szertartásai szerint a bikácsi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

— **Eljegyzés.** Dr. *Bakos Ödön* szolnoki ügyvéd, eljegyezte *Ellmann Böskét*, *Ellmann Miklós* volt szekszárdi ügyvéd leányát.

— **Uj szerkesztő.** A „Dunántúli Puska“ szerkesztését *Erdei Lajos* szekszárdi m. kir. állami végrehajtó vette át.

— **A dombóvári Erzsébet-kórház alapja.** A dombóvári vöröskereszt-fiókegylet mult évi pénztári számadásának eredményeként a pénztári számadás az 1907. év végén 3967 korona 77 fillér alapvagyonot tüntet ki. A fiókegyleti választmány által létesítendő Erzsébet-kórház alapvagyon 27,533 korona 36 fillér, mely gyümölcsötetés végett a Dombóvári Takarékpénztárban van elhelyezve; ezenkívül a be nem fizetett s időhöz kötött adományok értéke 35,550 kor. összeget képvisel, vagyis az Erzsébet kórház ezidőszerinti vagyona 63,083 korona 36 fillér. A kórházi alapba újabbán *Döry Józsefné* 3000 koronát és *Ujdombóvár* község 500 koronát fizetett be. Továbbá ez az alapvagyon a mult évben jelentékenyen gyarapodott a cs. és kir. eskótelep adományával, mivel ez 24 éven keresztül évi 1000 kor. adományt volt szives az Erzsébet-kórház alapjára felajánlani. *Döry Józsefné* urnót, tekintettel az Erzsébet kórház

felállítására körül tanusított nemesszívü és készséges anyagi támogatására, a közgyűlés a dombóvári fiókegylet diszelnökéül választotta meg.

— **Kérelem.** Azon tisztelt gazdákat, kiknek az ideai vetésnél alkalmuk volt az időkülömböséget az impregnált és a nem impregnált takarmányrépamag kikelése között megfigyelni, felkérjük, sziveskedjenek ez iránti tapasztalataikat, akárhonnán szerezték is be a nem impregnált répamagot, közvetlenül *Mauthner Ödön magkereskedésével*, Budapest, VII., Rottenbiller-utca 33. közölni. Miután az ideai pontos megfigyelésekre a *Mauthner* cégnek úgy a tiszta igazság, mint a közérdek szempontjából szüksége van, nagyon kéri, előzetes köszönetének hálás kifejezése mellett a tényleges adatokat 8 nap alatt akár levelező-lapon is, vele tudatni.

— **Sajnálatos baleset.** *Tolnáról* írják lapunknak: folyó hó 9-én reggel 7 órakor *Freund Ignác* dr. Tolna város általános szeretett és tisztelt községi- és körorvosát sajnálatos baleset érte. Ugyanis *Osztronic József* műzsi lakos beteg gyermekéhez saját kocsiján elvivé, de alig értek a helység végén levő *Brucker-féle* fatelephez, a lovak, a tulajdonos gondatlansága és a hiányos lószerszám bomlása folytán megijedtek, megbokrosodtak és egy távirtdaoszlopnak teljes erővel neki futottak. Erre a kocsi felfordult, összetört és a benne ülő *Freund Ignác* dr. az utszéli árokba bukott, mi által egyik karján többszörös zuzódást, alsólábszárán pedig nagyobb fokú sérelmet szenvedett, olyannyira, hogy azóta kénytelen az ágyat őrizni s így orvosi működésében is akadályozva van. A balsors különös szeszélye, hogy a mult év február havában ugyan e helyen hasonló baleset érte. A kocsi csak csekély horzsolásokat szenvedett.

— **Alapszabály jóváhagyás.** A belügyminiszter a kistengeliczi Polgári Olvasókör alapszabályait jóváhagyta.

— **Gyermekmenhelyi megbízás.** A belügyminiszter a pécsi állami gyermekmenhelynél a másodorvosi teendők ellátásával dr. *Wurmfeld Zoltánt*, a szekszárdi „*Ferencz*“ kózkórház orvosát bizta meg.

— **Szénbeszerzési forrás.** *Mutsenbacher Ödön* tüzfű- és szénkereskedő tudatja a szénfogyasztókkal, kik minden évben porosz és kocsz szénét szoktak hozatni waggonszámra, hogy ő egy nagy kötést kötött porosz szénbányákkal és így a legjutányosabban adja 10 métertől felfelé egész vasutakományig a szénét. A szén átvétele júliustól egész augusztus hóig. Tehát a kinek szüksége van szénre, forduljon hozzá s bővebb felvilágosítást ad.

— **Kivételes nősülési engedélyek** iránti kérvények mikénti szerkesztésére nézve a m. kir. honvédelmi miniszterium a vármegyei hivatalos lap f. évi 12. számában 831 kb. szám alatt közzétett egységes kérvényminta használatát rendelte el. Azon kérvények, melyek az előirt mintának nem felelnek meg, a közigazgatási bizottság által az előirt hátratos kérvénymintával való felszerelés végett visszaadotnak az illetékes előjáróságnak s így a felek kérelme ezáltal halasztást szenved. A hátratos kérvényminták *Báler János* könyvkereskedésében kaphatók.

— **A tolnai uj gőzmalom.** Van szerencsénk ujonnan épített és a legújabb rendszerű gépekkel ellátott gőzmalomkat a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani. Vállalatunk megkezdése előtt már arra fektettük a fősulyt, hogy a vevő és öröklőközségnek minden tekintetben eleget tehessünk, nem sajnálva semmi fáradságot, sem költséget, csak hogy a legjobb és legszebb örleményekkel szolgálhassunk. Ujonnan épített és berendezett gőzmalomunkkal oly liszteteket vagyunk képesek örölni, hogy bátran állítjuk, miszerint nemcsak a versenyt vesszük fel a környékbeli gőzmalomokkal, hanem azoknál sokkal szebb és jobb örleményeket vagyunk képesek előállítani, úgy hogy a t. cz. vevő és öröklőközség legkényesebb kívánalmainak is megfelelhettünk. Továbbá bevezettük azt a jó szokást is, hogy az az öröklő fél, a ki gabonáját hozzánk örles végett ide hozza s nem akar az örlesre várakozni, hogy időt ne veszítsen, műmalomunkban örölt

kitünő minőségű lisztekkel gabonáját az örlesnek megfelelően azonnal kicseréljük, adunk I-ső, II-ik és III-mad osztályu lisztet, asztali darát stb., azonban, ha kicserélni éppen nem akarja, úgy gabonáját meg is örölheti, mert malmunk most már minden nap öröl, csak vasár- és ünnepnap nem. Továbbá mindennemű gabonát a legmagasabb napi árban megveszünk. Kérjük tehát a t. cz. közönséget bennünket felkeresni és próbát tenni, mert csak úgy győződhetik meg örleményeink kiváló minőségéről, ha otthon a liszt felolgozásra kerül. Lisztjeink kitünő minőségért és a legpontosabb kiszolgálásért felelősséget vállalunk és pedig oly módon, ha bárkinek is panaszja volna a lisztre, kötelezzük magunkat vagy a gabonát visszatéríteni, esetleg értékét készpénzben megfizetni. **Szászy Testvérek.**

— **A szilaj bika áldozata.** Sióagárd községben folyó hó 20-án halálos kimenetelű szerencsétlenség történt. *Horváth Ignác*, 37 éves községi bika ápoló, a neki meghagyott óvintézkedések betartása nélkül leeresztette láncazáról a község tulajdonát képező bikát, amely azonnal rátámadt *Horváthra*, a földre teperte és szarvával hasát és gyomrát felhasította. A sulyosan megsérült embert azonnal beszállították a szekszárdi *Ferencz-kózkórházba*, ahol azonban még az éjjel meghalt. A szerencsétlen véget ért *Horváthot*, aki családot is hagyott hátra, neje született *Konecz Anna* hazaszállította Sióagárdra és ott temették el.

— **Orvosi körökben** már rég ismert tény, hogy a *Ferencz József* keserűviz valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva már, kis adagban is tetemesen felülmúlja. Kérjünk határozottan *Ferencz József* keserűvizet.

— **Balesetek.** *Rell Benő* szekszárdi ácssegéd, f. hó 18-án, *Menyhárt József* házáról leesett. *Jobb* karját összezuúzta. *Klézli Sándor* napszámos, f. hó 20-án a *Schmidg-féle* téglatelepen földmunkával foglalkozott. Saját vigyázatlansága folytán a földet annyira meglazította, hogy a part leszakadt. Fején és nyakán sulyosan megsérült. Mindkét sérültet a *Ferencz kózkórházba* szállították.

— **Templomtolvaj.** *Schultheisz Menyhért* 14 éves asztalos tanonecz már a mult év tavasza óta dézsmálta a bonyhádi ág. ev. templom perselyét s daczára, hogy a fosztogatást több ízben észrevették, nem sikerült rajta csipni. F. hó 17-én a kántor másodmágával ismét lesbe állt s alig, hogy a harangozó a templom ajtót felnyitotta s harangozni ment, *Schultheisz* megjelent s a perselyt dézsmálni kezdte, a mikor aztán tetten érték.

— **Hajától megfosztott asszony.** *Gondos Juli*, a *Lengyel* községhez tartozó *Frank* téglatelepi asszony már többször okozott *Hungár Istvánné* szül. *Sztupa Róza* és férje között perlekedést. F. hó 16-án azonban nagyon is egyértelemre jutott a máskor czivódó házaspár s meglesték *Gondos Julit*, amikor is *Hungár* földre teperte, felesége pedig ollóval esett neki a házi zivatarokat csináló asszonynak s haját levágta.

— **Megtámadott vasuti munkás** *Báchesz Tamás* decsi lakos f. hó 12-én este ittas állapotban a bátaszéki vasut építési munkából hazafelé ballagott. *Szanyi Mihály* és *Gémesi Sándor* decsi szállási lakosok *Báchesz* jövetelét észrevévén, földreperették s pénzét el akarták rabolni, de a segélykiáltásra a közelben lakók oda mentek, mire aztán *Szanyi* és társa elmenekült.

— **Postarablás.** F. hó 17-ére virradóra, a gerjéni postahivatalt eddig ismeretlen tetesek kirabolták. A tolvajok a kapu lézkerítésén másztak be az udvarba, a honnan aztán feszítő vassal az iroda ajtaját felfeszítették s az irodába hatoltak s onnan a vas-szekrényt különféle postai értéktárgyakkal ellopták.

— **Vizbefult kis gyermek.** *Szuchon Szaniszlóné* simontornyai lakos, *Mária* nevű 2 éves kis leányát a 6 éves *Anna* leánya felügyeletére bizta. A kis leány azonban megfélekedezett 2 éves kis testvérjéről, a ki így a Sió partjához vetődött, hol vízbe esett s csak másnap találták meg hulláját.

— **Nagyon nehéz vállalkozás manapság,** mikor annyi mindent hirdetnek, egy igazán teljesen megfelelő arczkremnek, szappannak, hölgyportnak és mosdóvíznek forgalomba hozatala; de biztat az a tudat, hogy mindazok, akik már használják és élvezik csodás hatását, mind dicsérőleg nyilatkoznak. Azért használjon minden nő, aki csak valamit is ad arca üdeségére és kezei finomságára, **Valeria-crémet, szappant, hölgyport és mosdóvizet,** amelynek használata feltétlen megszünteti a bőrtkát (mitessert), pattanást, szóval minden felületi bőrbajt.

Valeria-crém . . .	ára korona 1.—
„ szappan . . .	„ —70
„ puder fél doboz „	„ 1.—
„ egész „	„ 2.—
„ mosdóvíz . . .	„ 2.—



Csak olyan készítményeket fogadjunk el, amelyeknek esomágotlása e kép látható.

Kérem tessenek bizalommal hozzám fordulni, hiszen üzletem fennállása azon mulik, hogy csak feltétlen megbízható szereket ajánljak.

Főraktár:

Garay-drogéria

Szekszárd,
Széchenyi-utca.
Dr. Hangel-ház

Hanyagóság szülte ok a hajhullás, fejkorpásodás és egyéb fejbőr és hajbetegség; mivel megszűnik mindez, ha a „Garay“-drogéria által előállított hajszeszt használjuk. **Ara: 2 korona.**

Ezeket kívül ajánlom dusan felszerelt fésű- és kefeáru raktáramat. (Bontó- és simítófésűk, hajtűk, valamint minden idevágó cikkek. Haj-, fog-, köröm- és ruhakefék.) **Fésűimért kezességet vállalok, törés esetén kicserélem azokat.**

Rovarirtó-szerek (Zacherlin- és Tigrampor, Quassia, Tabako és minden idevágó cikkek).

Padlómáz, Linoleum, Parketviksz, fém-tisztító szerek, kályha- és takaréktűzhely fénymáz, padlókefék, cipő-crém.

Jegyző urak figyelmébe!

Az új vármegyei és községi főkönyvnek megfelelő, a központi járás jegyzőegylete által elfogadott adófizetési iv, (adókönyvnek) mely egyesíti magában az összes állami, megyei és községi adók előírási és lerovási rovatait, elkészült és kapható 100 darabonként 3 koronáért **Báter János könyvnyomdájában,** papír, rajz és írószer kereskedésében. Az adófizetési iv igen czélszerű és az új főkönyvi és beszédségi nyomtatványhoz okvetlen szükséges.

„DELICIA“ CUKRÁSZDA

Szekszárdon

Tejes kálicsek Teasütemények

Bonbonok

Likőrök

Vidéki megrendelések azonnal elintéztetnek

33-33

FOGORVOS

KOVÁCS J.

vásártér-utcai műtermében **hiányzó fogak pótlása, csaposfogak, arany koronák és szájpadlás nélküli fogak** (hidmunka) készíttetnek. **Fogtömés, foghuzás és fogtisztítás** a legjobb módszer szerint eszközöltetik. — **Szegényeknek** rendel. d. e. 8-9-ig és d. u. 1-2-ig.

Fischl Lajos butor- és épület-asztalos, a „Pir-nitzer József és Fiai“ kereskedők házában dus raktárt tart a legújabb és legmodernebb butorokból, szalon-, ebédlő- és irodaberendezésekből, részletfizetésekre is. Azonkívül nagy raktárt tart vasbutorokból. Asztalos-munkák a leggyorsabban, jutányos áron készülnek.

CSARNOK.

Ebben a rovatban időnként, esetleg az anyaghoz képest hetenként is közérdekű tudományos, művészeti és irodalmi apróságokat közlünk, mint a megfelelő hazai szakfolyóiratok szemelvényeit. Azt hisszük, hogy ezzel olvasóközönségünknek szolgálatot teszünk, mert csak kevésnek van ide és módja, hogy a tudomány, művészet és irodalom haladását figyelemmel kísérhesse a szakfolyóiratokban s így ismeretkörét bővíthesse. Reméljük, hogy lapunknak ezen újítását szívesen fogadják.

Ezuttal egy igen érdekes és Dunánkra vonatkozó cikkekkel kezdjük meg közlésünket, melyet a vízügyi és hajózási közlönyből vettünk át.

A bujdosó Duna.

Nem ujság, hogy a Duna folyó, mely már a badeni nagyhercegség területén Immendingen városkánál igen számbavehető vízfolyást képez, száraz időkben néhány kilométernyire Immendingen alatt eltűnik a föld színéről s csak a möhringeni határban kerül újra elő. Ezt a bujdosását nem is lehet időleges tünetnek nevezni; mert a mult esztendőben például 1907 július 19-ikétől december 9-éig Immendingen és Möhringen között több kilométer hosszban teljesen száraz volt a Duna medre. Minden viz eltűnt a taljban az utolsó esőpig.

Valamivel lejjebb, Württembergben Fridingen körül (Tuttlingen és Sigmaringen között) szintén elvész a Duna vizének egy része a mederből; de ott már teljes kiszáradás sohasem fordul elő. Ellenben Immendingen alatt néha végleg megszűnik a Duna. Ott egy folytonosságihány áll elő. Senki sem tudja: hova tűnik? hova folyik el? Azt a Dunát, mely Möhringennél különféle vízfolyásokból újra összeverődik, a köznép nem is tartja a feketeerdői Duna folytatásának. Ez más folyó. Amazt Schwarzwald-Donau néven, emezt Alb-Donau néven nevezi a vidék lakossága.

A badeni és württembergi paraszt mosolyog a geografusok tudatlanságán, a kik a Brigach és Breg patakok összefolyásától (Donaueschingentől) Dunának nevezett folyócskát azonosnak vélik azzal a Fekete-tenger felé siető folyóval, melynek Möhringentől kell az eredetét számitani igazság szerint.

A schwarzwaldi Duna, a száraz időkben nem is lépi át a badeni határt, hanem Immendingen alatt földalatti uton siet a badeni tó felé s Aach néven felszínre kerül, ez alatt a név alatt ömlik Radolfzell körül a tóba. Így tartották ezt a vidékbeliek mindig s igazuk volt. Most már a tudós professzorok is kénytelenek voltak valóság gyanánt elfogadni ezt a tényt.

Immendingennél a mult esztendőben megfestették anilinnal a Duna vizét s bizony a festett viz nem Möhringennél, hanem 48 óra mulva Immendingentől délre (13 km. távolságban) az Aach forrásánál került felszínre, ahol ez több méter szélességben (másodpercenként négyezer és tizennyolcezer liter közt váltakozó vízbőséggel) tör elő a badeni Hegau területén.

Most már kétségtelen tehát, hogy az Immendingen alatt eltűnt Duna azonos a Regauban eredő Aach folyóval s nem a Fekete, hanem a sváb tengerbe ömlik. Nem azonos eszerint azzal a folyóvízzel, mely Möhringentől Sulinaig szerepel Duna gyanánt. A geografiákat ehhez képest kell korrigálni. De sőt a valóság még czifrabb ennél.

Ha a badeniek kíváncsiak voltak: hova tűnik el medréről Immendingen alatt a Duna?

alantabb a württembergieket viszont az érdekelte, hogy az új Duna, az Albdonau vize miért lesz Fridingennél kevesebb? Hogyan van az, hogy Tuttlingennél több víz van a Dunában, mint alantabb Sigmaringennél? Hova lesz az a vízmennyiség, mely tapasztalás szerint a fridingeni mederbe beszívárog?

Megfestették ők is a mult év őszén Fridingen fölött a Duna vizét s mi történt? Kétszáz óra mulva a Fridingentől husz kilométerre fekvő Aach-forrás vize vált rózsaszínűvé. Tehát a fridingeni medernyilásokat alagut köti össze a Hegau vízgyűjtő tárnáival.

Eszerint az igazi Duna, az Albdonau is adózik vizének egy részével a bodeni tónak, mely a Donaueschingentől lefutó Schwarzwald Donaut szárazság idején egészen elnyeli.

Annyi bizonyos most már, hogy az Aach folyó nem egyéb, mint maga a schwarzwaldi Duna, mely majdnem egészen a bodeni tóba ömlik s még az új Dunának, az Albdonauak a vize is, melybe a schwarzwaldi Duna víz fölöslege keveredik, jórészt a bodeni tavat táplálja.

Régi magyar bankettek.

Manapság, mikor szokássá vált az udvari ebédekre való járás, bizony rendkívül furesának kell találnunk azt a módot, a melylyel elődeink poharaztak, lakomáik után.

Eszem ágában sincs párhuzamot vonni a mai udvari ebédek és a régi lakomák rendje között, de azért nem tartom érdektelennek, egy-két feltűnő különbségnek elsorolását.

Mindenekelőtte meg kell jegyeznem, hogy a régi udvarházakban nagyobb vendégség idején kétféle asztal volt: evő és ivóasztal, az egyiknél a férfiak, a másiknál nők és gyermekek foglaltak helyet.

Az evőasztal itala a víz, még pedig jeges vagy jégbehűtött víz, amiért is minden háznál volt hűtőkészülék, még pedig gyakran ezüstből. A jeges vizet a férfiak annyira kedvelték, hogy még hadba is jeges kulacsot vittek.

A víz után legáltalánosabb ital a bor, mely Erdélyben rendkívül bőven termelt. Már 1538-ban azt írja Veránc, hogy boraink oly finomak, hogy a falernumival vetekednek. De sokat hanyatlottunk azóta, hiszen ma nem is ebéd, ha legalább ötféle idegenből ideszakadt bor nincs az asztalon!

A muston és az ujboron kívül számos csemegeborunk is volt, még pedig az edes, keserű ürmös és az aszabor, mint borpótlék pedig a csiger szerepelt, a törkölyre töltött megédesített víz, melyet addig fogyasztottak, amíg el nem csipősödött, azután a cselédek asztalára került.

A sert II-ik Lajos király asztalán már látjuk. Csakhogy a ser akkor is rossz, keserű és fanyar volt, úgy hogy nem igen terjedt el a magyarság körében.

Mint borpótlékot itták a kökény, nyír és almabort, de mindezeknél nagyobb mértékben volt elterjedve a méhsér, melyből nagy mennyiséget ki is vittek az országból.

Mindezen italokat pedig annyi ügyességgel itták, hogy méltán voltak híresek elődeink egész Európában, hogy minden mennyiséggel megbirkóznak, részesség nélkül.

Hogyan győztek meg annyit, az talány. De talán nyitjára jövünk, ha meggondoljuk, hogy őseink, akár csak a régi rómaiak, nem tiszta bort, hanem két-harmadrészzel vízzel hígítottat ittak, azt is jéggel hűtötték s úgy hozták asztalra.

Megjegyzem azonban, hogy az ital természetesen nem poharakban került az asztalra. Legrégibb időkben cserépből való kancsókból ittak. Később már ezüst serleg szolgált erre a célra, az üveg és kristály pedig csak a 17-ik század vége felé kezd kinyomni az addig divatos eszközöket.

Elődeink hosszú és nagy ivása azonban sohasem mutatta az orgiák képét, mert mindig enyhítette azokat a dal, a zene. Apor például így írja le az ilyen mulatságot:

„Mikor megittasodtak, az énekes inasok énekelni kezdtek valamely régi magyar dologról, némelykor szerelmi dalokat is mon-

dottak, kivált nagyobb embereknél, akkor szép magyar nóták voltak, annál ivoti a nagyja az embereknek, mikor mulattanak, igen kedvelt muzsikájuk volt a török sip és dob, a mely nótákat pedig az sippal futtának, az ugyanesak indította az embert mind az ivásra, mind a vigadásra Asztaltól felkelvén, vagy még asztalnál ülven, készen volt a hegedű és duda és ottan-ottan a furulya és cimbalom is, aminek hallatára tánczolni kezdenek...“

Mig ebédeink után hiányzott a fekete kávé, az égett bor félek foglalták el a helyét. Csak hogy akkoriban nem a gabona-félékből égetett komisz bundapálinka, sem holmi pancsolt likőrök és egyéb kotyvasztékok kerültek asztalra, hanem nemes gyümölcsből égetett pálinkák; de legtöbbször még ezek is elmaradtak és csak járvány idején fogyasztották ezeket rendszeresen, mert az ilyen aquavitae, vagy magyarosan akovita mindennemű megbetegedés ellen biztos gyógyszerül szolgált.

A feketekávéval csak igen későn barátkoztak meg, úgy hogy a gróf Toldalagiak levéltárában még azt találjuk: pár font kávé, német uraimék számára.

A tea nem volt nagyon kedvelt ital, de már Bethlen Miklós herbateát iszik vacsora után és ezt itta viz helyett, mert úgy hallotta, hogy Chinában is csak a víz rossz-sága miatt isznak annyi teát. Rummal azonban sohasem keverték ezt az italt.

Mindezekből azt látjuk, hogy bizony őseink távolról sem voltak azok a részeges barbarok, a milyeneknek őket a külföldi krónikák feltüntetik, bizony jobb és nemesebb izlés uralkodott például az erdélyi fejedelemek udvarán, mint ma sok előkelőnek esufolt házában.

Toásó Pál.

EGYLETEK, TÁRSULATOK

Választmányi ülés. A szekszárd-bátai ármentesítő és belvízszabályozó társulat választmánya dr. *Bedlhy* Károly elnöklété alatt 1908 június 2-án, d. e. 9 órakor, a társulat hivatalos helyiségében választmányi ülést tart. Tárgysorozat: 1. Jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag kiküldése. 2. A választmány megalakulása, az elnököt akadályoztatása esetén helyettesítő választmányi tag kijelölése. 3. A társulati szakaszmérnöki állás megüresedése folytán, ezen állás betöltése iránti intézkedések megtétele. 4. A társulati alkalmazottak fizetésének rendezéséhez szükséges adatok beszerzése. 5. Társulati igazgató főmérnök jelentése a folyó munkálatokról, a fű-eladás eredményéről, s a bátai határban magánosok területén kiaknázott anyag gödrökért járó kárpótlásról. 6. Pénztáros jelentése a társulati pénztár állásáról. 7. Beérkezett hatósági rendeletek. 8. Esetleges indítványok.

TANÜGYI HIREK.

Rovatvezető: Nagy Béla.

A közigazgatási bizottság tanügyi határozatai.

(Folytatás.)

A dunaföldvári magán polgári leányiskola államsegélykérvényét a közig. bizottság a közoktatásügyi miniszterhez pártolólag felterjesztette.

Horváti Józsa, Beráuer Tamás, Thomáyer Géza, Bischof János, Linhardt Hilda, Kelemen Károly, Müller Emilia és Hoffman Ádám kérvényét szintén pártolólag terjesztették fel.

Lakatos József szálkai rk. osztálytanítót lakbér kérvényével a bizottság elutasította, mert az 1907. évi 27. t. cz. 2-dik §-ának 4-dik bekezdése szerint a fenntartók a nőtlen tanítók és tanítónők, valamint az ugyanazon iskolánál alkalmazott tanítók és tanítónők, mint házastársak lakbérét az 1907. évi 27. t. cz. §-ától eltérőleg is rendezhetik.

A kistengeliczi községi II. tanítói állomás szervezéséhez az iskolaszék miniszteri előzetes beleegyezésért és államsegélyért folya-

modott. A bizottság pártolólag terjesztette fel a kérvényt.

Dombóvár, Gyulaj, Kurd és Miszla község előljárósága utasított, hogy az ottani óvó- és tanköteleseket írja össze.

Schmidt Miklós azon kérelmét, hogy korpótlékát az állam visszamenőleg is adja meg, a közoktatásügyi miniszter elutasította.

Nagyszokolyon új községi állandó menedékházat építenek. A bizottság a tervet és költségvetést jóváhagyta. Az építés 10,337 kor. 44 fillérre irányoztatott elő.

A bizottság a gerjeni községi iskola építési szerződését jóváhagyta. Az építést Kallós Adolf és Koch Richárd vállalta el 23,873 kor. 60 fillérért. Ezen épületben községi iskola, tanítói lakás és óvóintézet is lesz.

A bizottság Szemcséd község előljáróságát, Simonmajor pusztán községi iskola felállítására kötelezte, mert ott 49 mindennapi tanköteles gyermek van és azok iskolába nem járnak.

Dunaföldvár község érdemes képviselőtestülete 3 állandó menedékházat óvodává szervezte át. A községi iskolaszék mint óvófelügyelő bizottság f. hó 5-én tartotta meg a választást s maga részéről Keller Margit és Vimmer Ferenczné szül. Pósch Hermin okl. óvónőt választotta meg. A harmadik állásra pedig a miniszter Papp Gizellát alkalmazta, mert a 800—800 korona óvónői fizetéshez az állam évi 600 koronával járul.

Vizsga. A hídjai rk. iskola vizsgája f. 26-án tartatott meg. Jelen volt azon az áldozatkész fentartó: *Bezerédj* Pál főrendiházi tag, továbbá *Tihanyi* Domokos kir. tanácsos és *Fekete* Ágoston tolnai prépost is. Az eredmény kitérő volt, mely dicséret *Németh* Aranka okl. tanítónő fíradhatatlan buzgalmát. A jegenyési iskola zárvizsgája 21-én volt. *Varga* Ilona tanítónő szép eredményt mutatott fel.

Iskola látogatások. *Flórián* Ambrus győri fémipari szakiskola igazgató, miniszteri ipariskolai szakfelügyelő, szaktekintetből megvizsgálta a dombóvári, szekszárdi és tolnai ipariskolát. A szekszárdi ipariskolában *Tihanyi* Domokos kir. tanácsos, tanfelügyelő és *Krammer* János igazgató kísérté.

Tihanyi Domokos kir. tanácsos, tanfelügyelő meglátogatta a bonyhádi, sárszentlőrinczi, ráczegresi, pálfai, kisszékellyi, nagyszékelyi, udvari-, alsópéli, hídjai és jegenyési iskolákat.

Tanítói gyűlés. A Baranya—Somogy—Tolnavidéki rk. tanító-egyesület gyűlését jul. 1-jén Szekszárdon tartja meg.

Tanfolyam. F. évi július 1—28-ig Budapesten, a beszéd-élet- és kortanból, valamint a beszédhibák kezeléséből tanfolyamot tartanak. Május 25-ig lehet folyomány. Államsegély 100 kor. és ingyen lakás. Folyamodhatnak polgári és elemi iskolák igazgatói.

Slójd. *Tomelitsch* László máslonyi rk. tanító nagyon szépen tanítja az iskolában a slójdöt. A fiúk ekét, kutat, táskát stb. a leányok virágokat, kosarakat stb. nagyon ügyesen és jól készítenek.

Uj tanterem. Nagyszékelyen *Moór* Jakab buzgólkodása folytán V. tanterem felépítésén, vagy a magyar iskola kibővítésén fáradoznak.

Iskolák bezáratása. Járványos betegség miatt az alsónyéki és a zombai iskola hatóságilag bezárattott.

Iskolaépítés elhatározása. A bátai rk. iskola fejlesztésére a közoktatásügyi miniszter 1910 aug. 31-ig haladékat engedélyezett.

Magánvizsga. A szekszárdi polgári leányiskolában a tanév végi magánvizsgálatokat május 29-én június 24, 25 és 26-án tartatják meg.

Szabadságolás. *Károlyi* Károly tolnai állami tanító betegsége miatt 7 heti szabadságot kérelmezett. Helyettesítésével *Kayos* Erzsébet okl. tanítónő bízott meg.

Ingyen népkönyvtár. A muzeumok és könyvtárak országos tanácsa (Budapest, Főherceg Sándor utca 28. sz.) *Tihanyi* Domokos kir. tanácsos, tanfelügyelő ajánlata folytán Pinczehelyen a rk. iskolában 1000 korona értékű népkönyvtárt állít fel, megfelelő szekrényrel, ez év őszén.

Tanszer adomány. A döbrökői állami óvodának tanszerket engedélyezett a miniszter.

Államsegély. Ducz József szedresi volt elaggott tanító, medinai lakos részére a közoktatásügyi miniszter 200 kor. nyugdíjpótló államsegélyt utalványozott.

Üres állások. A mórági, tolna-némedi-i és a kányai községi nyári menedékházvezetőnői állomás üres.

Vasúti igazolványok. Az arczképes vasúti igazolványok kiállításáért járó 1 korona díj ezentul postabélyegeken küldendő fel.

Majális. Az udvari-rk. és ág. hitv. ev. iskola tanítói f. hó 17-én a közeli erdőben majális tartottak. Kint volt a község színe-java. Aikelin Lajos, Neubauer Károly és Kiss Béla tanítók szép magyar dalokra tanították meg az iskolásokat. Mindig magyar lelkesítő énekeket daloltak. Azonkívül volt több tréfás játék, torna stb. Követésre méltó.

Magyar czimerek az iskoláknak. A czimerek és himnusz falitáblák már utban vannak Szekszárd felé. Mihelyt megérkeznek, a kir. tanfelügyelőség azonnal ingyen megküldi az összes iskoláknak.

MULATSÁGOK.

Táncmulatság. A szekszárdi r. kath. olvasókör intelligens fiatalsága folyó évi május hó 19-én a kör udvarára bevezetendő vilányvilágítás javára saját nagytermében zártkörű táncestetlyt rendezett. A befolytjövedelem 150 kor. A táncmulatság erkölcsileg jól sikerült s csak a késő reggeli órákban ért véget.

Műkedvelői előadás. Az alsónyéki dalárda f. évi május hó 28-án *Zsikó* Mihály lakásán közkívánatra, másodsor műkedvelői előadással egybekötött zártkörű táncvizalmat rendez. Belépti díj: I. hely 1 kor., II. hely 80 fillér, állóhely 50 fillér. Kezdeté esti 8 órakor. Előadják a „Hófúvás“ és a „Virág-fakadás“ című vígjátékokat. A közbe eső dalokat a helybeli dalárda éneklé.

Táncmulatság. A zombai iparos ifjuság a nagyvendéglő kerthelyiségében 1908. június hó 8-án világpóstával egybekötött zártkörű táncmulatságot rendez. Belépti díj: személy-jegy 1 kor., családjegy 3 kor. Jegyek előre válthatók *Davidovits* Ignác kereskedésében.

Népünnepély. A decsi önkéntes tüzoltóegylet folyó évi május hó 28-án, saját pénz-tára javára, a nagyvendéglő udvarán konfetti és serpentin-esatával egybekötött népünnepélyt rendez. Belépő díj személyenkint 60 fillér. Kezdeté délután 4 órakor.

Zártkörű táncvizalom. A döbrökői Polgári olvasókör 15 éves fennállásának jubileumi ünnepélye alkalmából 1908 évi június hó 7-én könyvtárának alapja javára, műkedvelői előadással egybekötött, zártkörű táncvizalmat rendez. Felülfizetések — tekintettel a jótékony célra — köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Az ünnepély sorrendje: Délelőtt 8 órakor a „Polgári olvasókör“ helyiségében gyülekezés az ünnepélyes Istentiszteletre. Istentisztelet után diszgyűlés a „Polgári olvasókör“ helyiségében. Tárgy: 1. Elnöki megnyitó tartja: Vicze János elnök. 2. A „Polgári olvasókör“ tagjai fényképének ünnepélyes leleplezésére alkalmi beszédet tart: Illés Gyula főjegyző. 3. A „Kör 15 éves multja“, emlékbeszéd keretében, tartja: Vellisch Izidor. 4. Elnöki zárszó. Diszgyűlés után társas ebéd. Egy teríték ára 2 korona. Délután 3—5 óráig belépő-díj nélkül tánc a meghívottak részére. Este pont 8 órakor műkedvelői előadás tánczsal. Színre-kerül a „Doktor ur“ Bohózat 3 felvonásban. Irta: Molnár Ferencz.

Szerkesztői üzenetek.

A gyönki járási székhely kérdése.

B. J. urnak Gyönk. Hozzánk beküldött közleményét, melyben a simontornyai járás székhelyének Hőgyészre történendő áthelyezése mellett tör lándzsát, szíves engedelmevel ez alkalommal félretettük. Szerintünk ugyanis ez a kérdés még most nem aktuális. Ennek felvetődése tudtunkkal onnan datálódik, hogy az ottani járási főszozolgabíró urnak, jelentése szerint lakása

FRÁNEK JÁNOSNÉ

női kalapdivatterme

Szekszárd, Széchenyi-utca.

Tisztelettel értesítem a nagyérdemű hölgyközönséget, hogy budapesti és bécsi bevásárlásaimból hazaérkeztem s raktáron tartok legújabb divatu párisi és bécsi

női kalap-ujdonságokat,

melyeket a legjutányosabban bocsátok áruba. Főtörekvésem, hogy izléses és olcsó áruimmal a t. hölgyközönség meglegedését kiérdemeljem.

Szíves pártfogást kérve, maradtam kiváló tisztelettel

Fránek Jánosné.

Egy jó házból való fiu

tanonczul

felvételik

BÁTER JÁNOS

könyvnyomdájában Szekszárdon.

3. sz.

biz. 1908.

Hirdetmény.

3-3

Nagykönyvi község telekkönyvi betéteinek szerkesztésére kirendelt bizottság közhírré teszi, hogy az 1886: XXIX., 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t.-cikkekben előirt helyszini eljárás végett és pedig egyelőre csupán az azonosító 1908. június 1. napján az azonosítás befejezte után pedig a bizottság a községben megjelenend.

Ennélfogva felszólítatnak:

1. mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt a kitűzött határnapon megkezdendő eljárás alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel;

2. mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezését a kiűzött határidőig a telekkönyvi hatósághoz itntézett szabályszerű beadvány útján kieszközölgék, vagy a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti kérelmek előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, az átírásra az 1886: XXIX. t.-cz. 15-18. §-ai és az 1889: XXXVIII. t.-cz. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, vagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ez uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illeték-elengedés kedvezményétől is elesnek;

3. azok, a kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve hogy törlési engedély nyilvánítása végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kelt Tamásiban, 1908 május hó 4-én.

Komáromy Károly,
tkvi betétszerkesztő.Dávid Samu,
kir. albiró.**Értesítés.****Látszerész és vésnök-üzlet**

megnyilt 4-5

Szekszárdon, a Kaszinó-bazár épületben.

Szemtüvegek, orresiptetők és vésnöki cikkek, u. m.: pecsétnyomó, bélyegző, himző-minta, monogramok jutányos áron kaphatók

Singer Mórnál, Szekszárdon.

Mindennemű e szakmába vágó javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Aki izléses, csinos, jó és olcsó

butorokat

akar beszerezni, az keresse meg a hosszabb ideig külföldön dolgozott

Botos Imre műasztalost,

lakik Szekszárdon, Duna-utca 64/a., Horváth József szobakáplár házában, aki ugy a helybeli, mint a vidéki megrendeléseknek a legpontosabban tesz eleget. Raktáron tart saját gyártmányu díszes hálószoza berendezést dí-fából, a melyet jutányos áron bocsát áruba. — Ugyanezen műasztalos fizetés mellett tanonczot keres. 8-16

25 éves nőtlen, ref. vallásu

okleveles gazda,

ki szőlész és borász s három évi gyakorlattal és jó bizonyítványokkal rendelkezik, elvállalna gazdaságban irnoki, segédtisztji állást, vagy gazdasággal kapcsolatban kisebb szőlők önálló vezetését is.

Czím a kiadóhivatalban.

Elsőrendű 7-12

égetett mész,

ugyszintén

portland és román cement

waggonrakományonként bármely vasutállomásra szállítva legjutányosabb árban megrendelhető:

Tauszig Ignácnál, Szekszárd

Tolnavármegye völgysegi járásának főszolgabirójától.

2372/1908 szám.

Pályázati hirdetmény

Bonyhád nagyközségnél lemondás folytán megüresedett **segédjegyzői állásra** ezennel pályázatot hirdetek és felhivom mindazokat, kik ezen állást, mely 1000 korona fizetés és 50 korona napidij általánnyal van egybekötve, elnyerni óhajtják, jegyzői képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket **folyo évi május hó 30-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkező, vagy szabálytalanul felszerelt kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A választás iránt később fogok intézkedni.

Bonyhád, 1908. évi május hó 9-én.

Szentivány s. k.

főszolgabiró.

2-2

Hirdetmény.

Gyulaj község előljárosága közhírré teszi, hogy a község területén gyakorolható

vadászati jogot

6 egymás után következő évre, vagyis 1908 július 1-től 1914 július 1-ig terjedő időszakra **f. évi június hó 13-án d. e. 9 órakor** a község házában nyilvános árverésen bérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a község házában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Gyulajon, 1908 május 14.

Kiss Pál
jegyző.Molnár János
biró.

Csakis elsőrendű bükkfából!
Aprított tűzifa eladás nagyban és kicsinyben!

Figyelem!

Legpontosabban szállítok kiváló minőségű légszáraz elsőrendű bükkfa aprított tűzifát, métermázsáuként 2 kor. 80 fillér, kilónként 3 fillér árban.

Elsőrendű porosz és salgótarjáni darabos kőszén, ugyiszintén tatali brikett szén is kapható.

Továbbá mindenfajta hasáb és dorong

tűzifa

jutányos árért kapható saját telepemen, a vasúti állomás mellett.

Kívánatra a fát, ugyiszintén a szenet saját kocsimon házhoz is szállítom jutányosan.

Tisztelettel

Mutsenbacher Ödön

tűzifa és szénkereskedő

SZEKSZÁRDON. 2-2

Aprított tűzifa eladás nagyban és kicsinyben!

Ideális arcz-eréme a zsirtalan
DIANA ARCZKENŐCS

nappali használatra.

Az arcznak üde szint kölcsönöz és azt bársonypuhává teszi.

Éjjeli használatra a zsirszerű
DIANA ARCZKENŐCS

szeplő, májfolt és mindennemű arc-tisztítatlanság ellen.

Ára 1 korona.

Diana szappan 70 fillér.

Diana hölgypor 1 kor.

Kapható:

Szeghy Sándor gyógyszer-tárban Szekszárdon. 69-69

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, miszerint **Szekszárdon, Széchenyi utca 140. szám alatt** (volt Martin-féle ház) a mai kornak megfelelő

butor üzletet

nyitottam.

Raktáron tartok legújabb divatu, szolid kidolgozásu butorokat igen jutányos árakon.

Egyben felhívom a nagyérdemű közönség szives figyelmét ugyanazon házban levő **asztalos-műhelyemre**, hol minden igényeknek megfelelő modern butorok elkészítését bármely rajz után elfogadom.

Kívánatra tervekkel szívesen szolgálom. **Főtörekvésem olcsó árban jó minőségű butort szállítani.**

Midőn ezt a nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, kérem szives pártfogását.

Kiváló tisztelettel

Laskó Károly

asztalos és butorraktáros.

6-52

Eladó cséplőgépek.

Szabó János gépész, gyulai (Tolna m.) lakos, szabad kézből eladja három teljesen jó karban lévő cséplőgépét és gépjavitó-műhely berendezését.

213. szám.

1908 végrh.

Árverési hirdetmény.

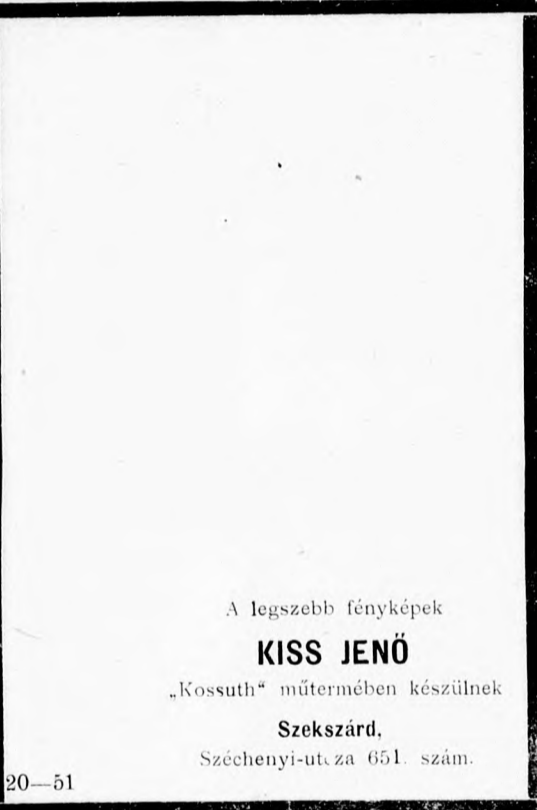
Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szegedi kir. bíróságnak 2405/V. 907 és szegedi kir. bíróságnak 190. évi Sp. II. 76/3. számú végzése következtében dr. Szigeti Sándor szegedi ügyvéd által képviselt, ifj. Hodács János szegedi lakos javára, Siklóssy Andor dombóvári lakos ellen, 600 kor. és 98 kor. 25 fill. s jár. erejéig 1907 évi február 28-án fogatosított bi-tositási és kielégítési végrehajtás után le- és felül-foglalt és 1353 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szobabutorok, egy phonograph, különféle könyvek, többféle szivartárca, szőnyegek stb. nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a tamási-i kir. bíróságnak 1908 évi V. II. 149/2. számú végzése folytán 600 kor. tőkekövetelés, ennek 1906 évi november hó 13. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 49 kor. 40 fill. költségek, továbbá 98 kor. 25 fill. tőke, ennek 1907 évi január hó 1-től járó 5% kamatai, 53 kor. 80 fill. költségek, ugy további közösen megállapított 93 kor. 64 fill. lérben bíróság már megállapított költségek erejéig, ezen összegekből leszállítva a már fizetett 730 korona törlesztés erejéig Dombóváron, végrehajtást szenvedett lakásán leendő megtartására 1908 évi június hó 1. napjának délelőtti 10 órája határidőül kifizetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 évi LX. t.-cz. 107 és 108-ik §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legelőbbit igényük, szükség esetén nécsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül-foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881 évi LX. t.-cz. 120-ik §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Tamási, 1908 évi május hó 16-án.

Soós Ferenc,
kir. bír. végrehajtó.



A legszebb fényképek

KISS JENŐ

„Kossuth” műtermében készülnek

Szekszárd.

Széchenyi-utca 651. szám.

20-51

Csak szakértő kereskedőktől vásárolhatunk előnyösen!

A Styria- és Demokrata kerékpárok

Két évi jótállás!

az elsők között is elsők.

Két évi jótállás!

Az összes alkatrészekből, acetylen-lámpákból, esengők, kürtök stb. felszerelési tárgyakkal és a legjobb minőségű kerékpárgummikból állandó, nagyválasztéku raktár.

Jó minőség! Olcsó árak!



Nagy javító műhelyünkben mindenféle munkát olcsón és pontosan készítettünk.

Puch-motorkerékpárok és automobilon tolnamegyei képviselői. — Használt kerékpárokat becserélünk.

Kedvező részletfizetések!

Az eredeti AFRANA és WETTINA

varró- és műhímozógépek a legtökéletesebb gyártmányok.

Singer családi, karikahajós, Central-Bobbin és iparos varrógépeink körforgó szerkezettel a legtartósabbak, miért is minden varrógépért 10 évi kezességet vállalunk.

Kedvező fizetési feltételek.

Nagy varrógép- és kerékpárjavító műhely.

Használt varrógépeket becserélünk.

Alkatrészek az összes rendszerű varrógépekhez. — Szakértő műgépészünket kívánatra bárhova vidékre is kiküldjük.



Tolnamegye legnagyobb gépraktára. Tökéletes

Beszélőgépek (Grammophonok) és hanglemezek, a legjobb felvételek, nagy választékban, részletfizetésre is

Müller Testvérek

varrógép-, kerékpár- és gazdasági gépek raktárában
Szekszárd, Kaszinó-bazár.

9-52